

Перші письмові згадки про Тисменицю містять руські (давньоукраїнські) та вірменські літописи, проте на новому місці (після 'переїзду') вона вперше документально датується 1436 роком. У 1448 році отримала магдебурзьке право. 1880 року тут проживало 7080 мешканців (переважна більшість - українці), нині - менше дев'яти тисяч осіб. Місто було райцентром, але від 2020 року входить до Івано-Франківського району.

(Джерело: вебсайт Костели і каплиці України)

ТИСМЕНИЦЯ. Колишній костел св. Миколая і св. Софії (Зофії) (1721 - 1736).

Перший (дерев'яний) костел у Тисмениці згадується 1600 року як такий, що був відбудований після знищення татарами, тобто існував раніше. Проте і його зруйнували татари 1618 року. Душпастирство у Тисмениці, яке не мало визначеного фінансово-матеріального забезпечення, час від часу здійснювали домініканці.

6 липня 1630 року архієпископ **Андрій Прухницький** на прохання місцевого власника Миколая Потоцького передав тисменицький душпастирський осередок домініканцям на постійно, дозволивши їм збудувати тут монастир, костел та обслуговувати новоутворену парафію. 14 січня наступного року Потоцькі (Миколай та його дружина Софія) підписали фундаційний акт, яким зобов'язались швидко спорудити домініканські

монастир та храм, а також належним чином його оснастити. І справді, дерев'яний костельно-монастирський комплекс ченців постав у Тисмениці вже незабаром після фундації. Софія Потоцька подарувала храму, що вже тоді мав титул св. Миколая і св. Софії, образ Матері Божої, який згодом став чудотворним.

У наступні роки костел в Тисмениці отримав додаткове спорядження, зокрема, 1646 року завдяки Томашу Пінчовському. Проте 1676 року татари і турки повністю знищили його разом із монастирем та усім містом (найціннішу частину його оснащення ченці задалегідь вивезли до Львова). У 1677-1778 роках домініканцям вдалось, використавши деревину, отриману з уцілілих частин зруйнованих будинків, збудувати невеликий храм та монастир. Близько 1690 року в одному із вітварів костелу зародився культ образу Господа Ісуса Бичованого, для якого архієпископ Константин Ліпський 1695 року домігся відпусту (1697 року цю ікону визнали чудотворною).

Спорудження мурованого костельно-монастирського комплексу в Тисмениці домініканці розпочали 1721 року, використавши для цього будматеріал із зруйнованого замку та цеглу із власної цегельні, а завершили завдяки внескам численних добродійців, у першу чергу Йоанни Вельгорської, дочки Домініка Потоцького, 1736 року, коли 23 квітня храм консекрував єпископ Київський **Самуель Ожга**. Проте його спорядження продовжувалось ще довго. Зокрема, 1741 року коштом жертводавців було встановлено три бічні вітари (святих Тадея, Йосифа і Антонія). Через кілька років згадуються ще один бічний вітвар з чудотворною іконою Господа Ісуса Бичованого та ще не завершений головний вітвар з чудотворним образом Матері Божої. У 50-х роках з'явилися ще чотири бічних вітари - Матері Божої Святого Розарію, Матері Божої Скорботної, св. Домініка і св. Вікентія Феррера, проте навіть у 60-х роках головний вітвар залишався незакінченим.

У 1767 році пожежа завдала суттєвої шкоди домініканському монастирю в Тисмениці, проте лише трохи зачепила костел (наступного року монастир було відбудовано). Тривалий час храм вимагав ремонту після того, як землетрус 1802 року викликав тріщини в його стінах, але зовнішню реставрацію святині здійснили лише 1883 року. Тоді ж огородили її дерев'яним парканом на мурованих стовбчиках. І світова війна не завдала істотної шкоди храму, лише трохи було понівечено монастир. 20 червня 1927 року домініканці повідомили Львівську курію про намір через брак ченців ліквідації монастиря у Тисмениці, що і було зроблено 7 жовтня 1936 року, коли весь костельно-монастирський комплекс передали дієцезіальному духовенству. Перший світський душпастир в Тисмениці о. Ян Покривка тоді інформував Курію, що храм перебуває у задовільному стані, проте будівлі монастиря так і не були відремонтовані після

пошкодження під час війни. 1937 року він розпочав їх ремонт, який через брак коштів не вдалось завершити до початку II світової війни.

Наприкінці 30-х років парафія у Тисмениці нараховувала майже дві тисячі вірян у місті та ще у семи сусідніх селах, мала каплиці у Клубівцях і Пшеничниках, а раніше були ще й у Ляцькому Шляхетському (нині - Липівка), Стриганцях і Чорнолізцях. Храм на той час містив вже згаданих вісім дерев'яних вівтарів, лише два з них змінили присвячення (св. Антонія на Пресвятого Серця Ісуса і св. Юди Тадея на св. Анни). 1945 року настоятель о. Покровка захворів на тиф і помер (поховали на місцевому цвинтарі). 1949 року радянська влада вирішила повністю розібрати зачинений костел (тоді ж і зробили його схематичні обміри), а монастир після реконструкції стали використовувати як приймальне відділення лікарні. На цвинтар було перенесено місійний хрест, який стояв перед храмом.

У 2008 році міська лікарня Тисмениці переїхала в нові приміщення, залишивши колишній домініканський монастир у частково зруйнованому стані. Міська влада намагалась здобути кошти на реставрацію цих найстарших будівель у місті, проте безрезультатно. 2018 року їх передали в користування греко-католицькій громаді церкви св. Миколая для створення недільної школи.

